

verbi illud, ubi totidem sunt otiosi quam labo-
rifici necessario egitate premuntur; quia illi nihil
lucrantur, & simili homini, qui lucrantur, lu-
cra deuantur. Utterque infelix est!

7. Hoc emne quod discurso, jam dudum
agovovere ipsi gentiles; ideo folclitudine, qua
poterant maxima, otiosos in suis civitatis &
rebus publicis exterminare laborabant. Laceda-
monii speciale tribunal exerxerunt contra otium;
qui ibi accusabantur, primo austeris correptione,
altera vice futilium castigatione, tercia vice exi-
lio, aut omnino tanquam grande nocumentum
patris mortis supplicio puniebatur. Draco By-
thinius Rex legem tulit, qua eos, qui in otio
deprehendebantur, publice lapidari iuliti. Ro-
manus Cato censor munere functus, dum ex
aiefis regibus adventarent, qui urbis mu-
nicipium sollicitabat, solitus est illum manu
explorare; si manus erant callosae ac duræ, tan-
quam homines laboriosi in urbem admitebantur;
si manus erant asticæ ac molles, tanquam
patris petes repelebantur. Cum Catone con-
fessit etiam Eruditissimus morum Magister Se-
neca, infelissimum otio oror; hinc cum quidam
Senator, nomine Bathus, homo alias capacis in-
geni, publico officio renunciavit, & quietis amore
in suburbani præsum pesceret. Seneca
ad forez prædii tanquam lapidem pulchralein
hæc verba adscripsit: *Hoc facit Bathus, quibus
innuere voluit, hominem otiosum esse cadaver,*
quod & in seipso comparetur, & aliis peccati-
mentor fœtorem affiat. Quid Romanus Rem-

publicam, olim tam potenter, ut toti orbido-

minata fuerit, in periegetam dedit? Otium? cum
enim in Romano Senatu lis agitaretur, utram
Rempublicam Carthaginem, quibuscum Ro-
manæ a plurimis annis cruenta bella conferebant;
omnino extirpare expediat, subtiliter Scipio
Næfæs, id plane confutum non est; quia tunc
Romana juvenis habet exercitationis accasio-
nes haec ad eo laudabilem agloriam non
ampius haberes: audius non est: extinctum
Carthaginem: at tunc Romanus populustus,
laetiæcæs ad voluntatis diffusum, quæ adeo
effeminatus fuit, ut postmodum ab his multis
cladibus vicius, & denique in ruinam da-
mus fuerit. Hæc fructus otii, interius ur-
bium, & regnum.

8. Quapropter plane capere & admirari suad-
fatis possum, quod Principes, Magistratus, ac
Superiores in nostra Suevia, homines nati, &
nullius valoris, quæ in exteris, finitimiisque re-
gionibus circum circa expellantur, impune &
quidem tanto in numero tolerant, ut otiosi ac
vagabundi id genus ipsos inquinilos superent.
Iti deinde pauperibus nostris domesticis acom-
ni commiseratione digni charitatis subfida, ac
panem quotidianum non tantum sufficiantur,
sed etiam homines laboriosos fraudibus, men-
daciis, & vi expellantur & ad incitias redi-
sent, adeo, ut infelix hac regio paulatim in
speluncam lastrum commigret, ubi nihil audi-
tu frequentius, quam furtæ, rapinæ, & latro-

potui-

cina, cum enim inertes ejusmodi homunciones
gula & impenetrantis diudum affuerint, ele-
molyne autem, quæ abs insolis non tam humili-
liter colligunt, quam importune extortior, in-
luviofus sumptibus haud pars fuit, pro la-
gando stomacho, & crumenis incipiunt furari,
rapere, & occidere. Olim homines ingenui ac
vegeti mendicantes sibi pro fama reputabant,
dicentes cum illo villico: *Mendicare erubescō!* (Luc. 16.) Olim Marcus ille Anachoreta offerens
sibi elemosynam, repulit, (*Mofels. in præ-
dictis. cap. 3.*) Abit, ut quidquam accipiam
nam manus ita me nutrit, nunc autem homi-
nes validi, juvenes, ac robusti ad mendicandum,
aut si hoc non sufficeret, ad furandum
manus exportabunt. Deum immortalum, quid-
tandem sit? ubi tranquillitas publica tot gal-
beris & emunctoribus empia? ubi iustitia
vindicativa? ad quid Deus Magistratus juis
gladii dedit? cur patibula sunt vacua, & ci-
vates furibus plena? nempe impunitas est in-
centivum, & incrementum delictorum. Nil dic-
cam, quod ejusmodi homines, cum ordinarie
sceleratissimi sint, impune tolerati maledicio-
num Divinum, & calamites publicas in ea-
tam regionem inventant, prout ex iis, que di-
cenda superfunt, patet.

6. III.

9. Homo otiosus nil profet, immo maxime
nocte sibi ipse, hoc ultima parte probandum
erit. Probatum autem non est difficultas. Peccator
profestum obstatuus, qui abique ullo timore
ac reverentia Numinius non tantum uno,
sed multipliciter peccatorum genere frequenter
animam coinquiat, suafne infelissimum ho-
nis est, qui se externaliter, & plerumque etiam
temporaliter infelicem reddit. Quis est autem
peccator? otiosus, quæ otium est magistrus,
& feminarius omnino fecerunt. Sicrus gladius
in vagina temperis recoudans rubiginem contrahit,
sicut aqua contubu flagnans corruptif-
ficat aer cum nunquam moverit, peccator fit:
sicut terra, quæ vomere non scinditur, lo-
lum & articas progerminat: ita homo nulli
honestæ exercitationi deditus facile ad inho-
na, illicitaque prouipit. Quem alium melius
quam Davidem iterum exemplo adducam?

10. Generosissimus Rex, postquam ursos &
leones vicit, postquam truculentum gigantem
arena prostravit, postquam infidas Saliis
aquerentes eluit, postquam regis sui hæc lucu-
lentis stragibus affectit, quandam dum post me-
ridiem in solario palati fui oculos incaute circu-
muli, vidit in contiguo hærc mulierem lan-
vante se, eoque obtutus tam turpi amoris in-
cendio exarst, ut cum ea adulterium commis-
tus, atque ut crimen crimine teget, sibique
ad connubium viam pandere, dein Virum mul-
ieris occidi jussit. O ingratissime David,
quomodo beneficia Dei tui, qui te e vilis pa-
tore Regem Iraelis fecit, tam cito obli-
scisti?

potuisti? quæ causa tanta impietas? Scriptura
cautam paucis verbis assignat, inquies (1. Reg.
xx.) Hoc factum est tempore, quo salvi Reges
ad bala procedere: quoniam ergo David eo tem-
pore otio remansit in Jerusalem, otio alieni-
te, otio indigente, otio faciem præferente, otio
calidore habuit gratiam ad seruum committendam, non
ego tis loquor, sed S. Bonaventura in opere
Quædam, quæ factus suis multa canone eductas vix
ubi grecium sunt capaces, thendicatum emit-
tit, & tota die otiosissimis excursionibus circu-
m vagari suunt: O quam melius misera proles
omnino non genitent, quia dum sine pane, si-
ne cura, sine instructione, sine labore, sine fu-
stentia subfido, sine Dei timore, sine re-
rum aternarum cogitatione, sine illo hominis
Christiani signo in pigrimeria otiofatae adoles-
centi, nil nisi mentiri, furari, rapere, blasphemare,
& luxuriant addicunt, ac denique si non
eternam percunt, saltum sub carnificum gladiis
infelix victimæ cadunt. Vz hujusmodi parentibus! &c.

Quædam Egypcius quare sic factus adulter, in pre-
mio causa est, desistit erat.

Siquis autem ultraforn rationem indaget, cur
otium, & cuiusvis generis peccata tam arcta fe-
dere conexas sint, noverit eam esse, quia vi-
delice internalis inimicus ad hominem otiosum
liberrimum habet accessum. S. Anachorites Pa-
thomites (*Metaph. in Vita S. Pathom.*) non unavi-
ce arietibus conventionali & collationis demona-
num, quas noctu in perpetuo delubro celebrant.
Ibi orci spiritus jackabundo plausu enarrabant
mala, que eis in ore adnorabantur. Singula-
riter affirmabant autem, quod sicut hominem
laboriorum tentationibus vincere sibi valde ar-
duum sit, iti otiosum abfuso ullo conatu in
quavis flagitia pertrahere possint. Adeoque a
primo ad ultimum nimis verum est, quod pron-
unciavat Gregorius, l. 5. Mor. in c. I. Thren.
Maligii spiritus per vocacionem otia ad illicita per-
trahant.

11. Epilogus. Jam pro coronide dicet forsan non-
nemo; capious & credimus hominem otiosum
plane damnum esse Deo: damnum esse pa-
tris, damnulum esse nisi ipsi: verum quod reme-
diū superest malo tam grandi, & fere universi-
tati. Eheu! remedium facilius est optare, quam
invenire. Nihilominus, ut arbitrio, huic malo
magna ex parte consilium fore, & gemini homi-
nus statu factores, quod facere ex officio tenen-
tur, videlicet Magistratus, & Potentes seu cuius-
cunque generis Superiores ac terrenos Dominos
quod attinet, Reverentie me colibet, ut illi has
in re regulas fugeram, id folium expto, ut pra-
dictissimas aliarum regionum ac provinciarum
ordinationes amuletur, ubi ad stabilitatem fel-
icitatem publicam homines otiosi exterminantur,
punitur, ad laboratoria aut domus catagori-
rias vi trahuntur, ut ex ariero publico ad re-
fectionem ponunt, fontium, ac viarum adhuc-
bentur. Parentes quod concernit, noverint illi
te jure naturali Divino, & quidem sub extre-
ma damnationis reatu obfricatos esse, ut liberos
in artificiis, in opificiis, in convenienti labore
pro fatus qui conditione intruant, aut intru-
permitantur, quia ab honesta id genus occupa-
tionis & temporalis, & aeterna illorum fulsa de-
pendat: hinc sapientissimus Solon, ap. Padiet.
Dom. Sept. p. 2. qui Atheniæ legis com-
muni bono valde proficiens præscriptis, inter alia

con-

cunditate sua aliquorum sclerorum factus processum, ac multiplicatum. Quanam sunt filii superbici? sunt ambitio, arrogancia, vana gloria, jactantia, prafumptio, hypocrisy, pericencia, harenis & atheismus. Quanam sunt filii avaritiae? sunt immifericordia erga pauperes, neglectus Divinorum, mendacia, fraudulentia, ulule, simonia, perjuria, & opprefiones proximi. Quanam sunt filii luxurie? sunt impurae cogitationes, aplexus, turpiloquie, cantus amatorii, adulteria, & alia, non nominari quidem digna, & sic de ceteris.

Nam superbia pars jactantiam arrogantium, & ambitionis, que nemini magis quam sibi ipsi nocet.

2. *Propositio.* Proinde quia succincte nimis de peccatis capitalibus huiusque egimus, jam de exercitiorum filiis, & de virtutibus oppositis materiae prolequamur, incipiendo hodie de infelici superbicia factu, jactantia, arrogantia, & ambitione. Vah! ita materia non concordat cum bocero Evangelio? concordat tamen cum nostra utilitate. Attende! Favete!

§. I.

3. *Confirmatio.* Jactantia est inanis sui ipsius depradicatio, quo quis falso se ipso invenerit exollit, ad captandum aliorum laudem. Frequens hac est humani generis labes, prout loquitur Catejanus, in tunica V. jactantia qualiter est ex genere suo folium venialis sit, tamen in peccatum mortale transit, si vel in Dei, vel in proximi praedictum cedit. In Dei praedictum, ac dedecus factus jactantia, cum quis de facinore impio, & delicto lethali gloriatetur, de quibus facet Proverbialis ait: *Luxuriam commiscerunt, & existimant in rebus peccatis.* (Prov. 2.) Tales nonnunquam sunt juvenes tam iudicio matri, quam moribus impudentes, qui rixas, ebrietates, vulnera aliis inflicit, lacivias & dolos, quibus innocentes alterius latus animas circunveniunt, jactabundae enarrant, & mendaci fui garnitur etiam alias ad familiam extiment. Et horum numerus quandam fuit juvenis Augustinus, conf. I. 2. c. 3. qui fatetur & dolet, te ab amantisima Matre circa servandam castimoniam, & fugiendum lacivitatem laboriariae fave moniti receptile, fed & illa tanquam multerculafam simpliciterem sprevit: pudent me cum impudentibus non esse impudentem, & cum coetaneos audiebam sua flagitia jactantibus, ego quoque fingebam me frustis, quod non fieram, ne videtur affectio, quo eram innotescens. In proximi autem praedictum vergit jactantia, si ex ea dampnum subsequatur v. g. si Medicus jactabundus extollat suam scientiam, eum in finem, ut ager cum gravi sanitatis dispensio le illi committat, si Jurisperitus glorietur de sua prudenter, & sic caulan gravem, cui gerenda par non est, fulcitur. Si artifex depradicat suam paritatem, & grande aliquod opus alteri magis experto, non sine jactura exasperatur & danno tertii praepiat. &c.

§. II.

3. Arrogantia vitium est, quo quis sibi, quod supra se est, attribuit: differt a jactantia, quia hoc solum verbis, ita etiam tactis, & cogitationibus soler committi. Repatur autem idem inter venialia nisi (prout supra de jactantia dictum est) Deo, & proximo graviter praedicit. Exemplum habemus in Caligula, Antiochico, Heligobalo, Commodo, Claudio, Nabuchodonosore, & aliis, qui eo in fine pervenierunt, ut tam in te, quam tuus imaginibus ac statuis pro Diis adorari voluerint: audierint forte, quod in terris vices Deorum gerant, & statim hoc elogium attribuerunt persona, quod attribuere debauit officio: contigit illis, quod atra-

De Ambitione:

nos, qui statuum Junonis gerens, cum videret omnem populum genua flexere, hunc honorem sibi deferri putabat. (Manch. cent. 10. c. 97.) O quot euclidem thraosae hodiecum inventiorum in mundo! in annulis, in monilibus, in ecclipsi, in infinitis feni-deos & semi-deos ferunt, & ex hec nata nobilitate fuit: in ictu eius & velitu Grecos emularunt, & domi Codri sunt: in discursu Salomones spirant, & afiani Junonis sunt. Londini in Anglia moris est, ut primarii cives, qui decurionum officio funguntur, certis diebus apud supremum urbis Praetorem, etiam non invitati prandium sumant. (Sapient. Dom. 2. Advent.) Venit itaque unus hora prandii ad Praetoris domum, honore quidem, sed mediocrei vestitus: verum a janitor tangunt homo trivialis, & illo contu indignus repellitur. Quid agit? causam erroris agnoscens citio domum redit, nobiliori se ueste induit, hac amictus ad domum Praetoris accedit, atque statim intronuitur, & ad prandium adibetur. Finite convivio, cum singuli de more gratias responderent Praetori, sibi togam exstam menue imponere, eique pro prandii beneficio grates referre caput: mirantibus ceteris edixit, se non alteri cuiquam, quam sua tua potest, quod intromisit ad convivium esset. Res rita digna, sed hodiecum valde frequens! Multi totum honorem, quem capiunt, non nisi tua potest, & interducuntur in aulas, in curias, aliaque dignitates, quare? an propter sapientiam? nihil minus, sed propter vestem! nisi divites essent, & auro fulgerent, certe non in nobilium futiellis, sed rusticorum tuguris fuderent. Quod autem precepsis intolerabiliter videtur, illud est, quod ejusmodi homines, ambitionis nuntiis faturi, quantumcum honoreantur, semper honoris sibi debet arbitrarentur, & quantumcumque a Deo beneficiis cumulantur, omnia sibi, non Dei in acceptis ridentur.

4. Fatuolus Ayyurionum Rex victoris contra hostes reportatis infernolus clavis de sua potentia ad divitias mirum quantum sibi blandiebatur, inquietus: *In fortitudine manus mea ego ero,* & *In sapientia mea intellexi!* (Cfa. 10.) Quid ais miler? tunc fecisti? tunc intellexisti? Ita ego! Ego abfui terminus populos, & principes populos depravatus sum! Et filii filium! Deus omnis fecit, qui te tangunt instrumenta ac flagello ad castigandoe natiuitates populos ac gentes usus est: audi quomodo Deus ipse tuam arrogiantiam refutat! An exaltabitur serra contra eum, a quo trahitur? & elevetur uirga contra elevantem se? Quasi diceres: dehautes in me, non in te gloriar, quia non nisi virga & baculus es, cui ego deeli fortitudinem, ut percutiam hos, quibus indignatus sum: propriea, quia hanc fortitudinem tribi ipsi arrogas, ego virgin hanc & baculum in ignem proieciam, & in favillam redigam. O Deus bone! quam lucenter, haec exprobatio etiam multis Christianorum ferit, illos videlicet, qui sua talenta, sua facinora, suam fortem, suas virtutes ac merita sibi ipsi

adserit, quia tamen tua dona sunt! Ego hoc feci! ego illum peccatorem converti! ego illam lititem compolu! ego illud consilium opportunitum suggeſſi! ego processum judicalem ad finem perduxi, & quia sunt similia! O mi Christiane falleris! Deus dignatus est, per te tanquam instrumentum operari! id nisi humili ac grato animo agnoscere velis, metue, ne Deus hoc instrumentum in ignem proiecias: id est, tuum habilitatem, prudentiam, auctoritatem, & alia dona cum ingenti moe defecore actuatu tibi admittat! Non audiisti, quid sancto Eleutherio contigerit? peruerit a malo damone obsessum, quem nemo alias expellere poterat feliciter liberavit: verum dum id factum cum tunc iurius complacentia alii enarrat, ecce puer a maligno spiritu iterum occupatus fuit. (Sanctus regn. Dei 1. 7. c. 2.) O quot lacrymis, quot compuncti animi tulipris, quot jesuū, & mortificationibus opus fuit, ut altera etiam vice contra diabolum prævaluerit.

§. III.

7. Ambito deinde, & præmagis superbicie, est honestus vel dignitatis, seu præminentia, immoderata cupitalis: seu brevis cum S. Thoma, 2. 2. q. 73. a. 2. est appetit: *inordinate honestas*: grande malitia quoq; non solum publicat integrorum regnorum, sed etiam privatum familiarium pacem, turbat, arque innumeris hominum corpora mortis, animas autem demoni immolat: datus esset celum, pauperior infernum: & mundus tranquillior, si ambitio non esset?

8. Damnabile hoc vitium non solum evanidis, qui mundo, sed etiam sanctos, qui pietati defervant, nonnunquam depravat. Quis sanctior Apollolo Jacobo? quis sanctior fratres illius Joanne? quis autem que sanctior Mariae illorum Maria Salome? & tamen haec supplex Christo facta est, (Marth. 20. Dicit, ut sedante libo filii miti, mites ad dexteram, & unius ab prefibram in regno tuo. Simplicissima, & ab alio quoq; virtus aliena mulier ambit excellentiam filiorum, & per consequens etiam suam, & qui cupit tangunt primorum principum Mater horatur. Sic sit! exclamat Ambrosius, L. 4. in Luc. *Saxa quer visua nulla defensione, facit ambitio criminis.* Nimirum haec singularis artis est, & subita infernaliss inimici: quemadmodum ipsum Dei Filium ambitione tentavit, promisit illi omnia regna mundi; ita & hominibus justis, quorum virtutem per aliorum criminum tentationes subtrahere non potest, per ipsam haec virtutem, immo per ipsum acto humiliatem excellenter appetit inspirat, ab experientia perenne sciens, hac arte non solum in dignitate eorum opera annulari, sed ipsas etiam animas sensim ac successive in barathrum desperatione adduci posse. Notum est illud ex Serio, ap. Dauroult. cap. 6. tit. 4. Frater quidam veterum anaboretarum dona de die portans texxit, easque ut diligenter suscep-

kandem

Iaudem caparet, ante cellule sue postes palam expoluit. Videns id S. Pachomius cum lacrimis subinfluit: Eheu! his frater ab oris foliis usque ad occulum non Dic, sed demoni laboravit. Notum est illud ex Catario ap. Dauroli. I. c. Aulicorum quidam Ducis Bavariae, quamvis insignis fuerit egentium benefactor, tamen post mortem specie nigerimam aethiops uxori apparuit, & se aeternitatem damnatum afferuit: quarebat uxor, an ergo nihil tibi profuerunt tue eleemosynae? Nihil, repulit spiritus; quia illas non tam Dei amore, quam vanae gloria dederis expendi. Notum est ita-
dem istud ex Palladio, ap. eundam Am-
choram, nomine Valens, potquam Deus in-
tra vita sanctitate diu tervierat, in fisi
meritis adeo complacuit, ut dignum se non amplius hominum, sed Angelorum confortio reper-
tarit: quare? quia frugis deceptor sub schemate boni Angeli apparet, illi acum deperdit etiam re-
stituit. Igitur superbe intumescens frater non
pia colloquia, non Sacramenta, non Abbas be-
nedictionem curabat. Quid evenit? Finaliter da-
bulos sub ipsa Christi Domini specie apparet
illum invitat ad gloriam; & coronabo merita tua,
si cadens adoras me! id cum frater fecit,
irrisus cum tentator, & illi in desperatione incidit, in qua incommendabilis utique ad mor-
tem perverans misere interierit. Eni mihi Christi-
anne, quam verum si Divi Basili confit monas-
terii, effatum, ambitionem & inuenit gloriam
esse virtutum rizans, & bovarum insorum depar-
davimus? O quam insignis opera, prius fundato-
nes, erecta altaria, eleemosyna aliquae quo-
dam mercede cerebunt; quia magis hominum
quam Dei beneficiorum conlectarunt. In re-
gno Galliarum Carolus de Biron Marchialis per
gradus prospere fortunaz ad apicem supremam
laicitatis ascendit: Primum Capitanus, deinde
Admiralis, postea Marechal Regis, denique
Regis vices gerens. At hec quidem gradu-
contentus, dum coronam & regnum amb-
cum exercitus Regibus consilia milites depre-
hensus, & in carcere danus est. Memoratu-
dignum videtur, quod de eo rebarunt historici
nominum jam a teneris ambitione ductus muta-
tive velle adit Astrologum, rogans ut forent
io ante audiuntur, primum in regno Christi
ambierunt; dicit mos facer textus, (Matthew.)
Audentes deinceps sunt de deobus strauri-
ta fieri amat; ambitione plenarie amulorum
invicti, rancorem, hostile odiu, bella,
duvelia, & lage cruenter casus poe si trahere
solet. Effrons & crudele malum est, nulli sce-
leratum non audeat! Quis Athaliam, (4. Reg. 1.)
eo impietatis adiuxit, ut omne semen regium
immuni affluisse extinxerit? Ambito fecit. Quis
Abimelechum in eam rapiem concitavit, (Jas-
th. 9.) ut sepupigint fratres Iuper unam la-
pidem immolarint? Ambito fecit! Quis Ab-
lonem dementavit, (1. Reg. 15.) ut optimi ge-
nitori exilium & mortem machinaretur? Ambi-
to fecit! Quis filium Nabuchodonosoris (Glossa &
Lysan. fact. 14. 11a.) in eam redigere infansum, ut
mortuum Patrem, ne denuo ad thronum refu-
gere poset, exhumaret, & valvuribus crescentis
in praedam dederit? Ambito fecit! Quis Ro-
manum & Remum concitavit, (Thuc. Liv. lib. 1.
Hist. Rom. decad. 1.) ut mutuo in jugulum ruerent,
& jacta Roma fundamenta fraterno sanguine
focarent? Ambito fecit! eum terna mai om-

11. Epilogus. O fallaci ambiitionis, quo fuos
honorum candidatos in altum extollit, ut lapsu
graviore ruant! quid? quod haec ruina tolerabili-
us adhuc foret, si fulm corpus & non etiam
animam perderet. Age mihi Christiane, hage &
averbare dannabile hoc crimen! si temporaliter
vis esse felix, cogita iactantiam, arrogantiam,
& ambitionem hominum, qui te supra te effe-
runt, semper luctuosam catastropham posse tra-
xisse: non dubito, quin ipse multos noveris, qui
aliquando in summo honorum, dicitur, ac
voluptuose felicitate floruerint, & paulo post
ad contemptum & pauperem dupliciter infelici-
ties aferuerint; nempe rota fortuna continuo gy-
rat, atque gyrando suprema deprimit, & tamen
in momento exaltat: felix, qui Ipm suam om-
uem non in principibus, non in filiis hominum,
sed in Deo collocat. Induper mihi Christiane, si
etiam spiritualiter vis esse felix, cogita, quid
Joabum (2. Reg. 3.) in aula Davidis, Sejanum
(Cassius l. 59. hist. Rom.) in aula Tiberii, Rufi-
num (Nicheph. lib. 12. c. 1.) in aula Arcadii &
Balissarium (Procop. Is. de bell. Pers.) in aula Ju-
stini qui omnes & summo felicitatis festigio in-
infamam calamitatem abyssum prolapsi luexem-
plo docerunt, vertiginoso capiti ad summum
ascenderet esse rem proximam lapidi. Sed omnis-
is his juvat recentioris causa meministi. In re-
gno Galliarum Carolus de Biron Marchialis per
gradus prospere fortunaz ad apicem supremam
laicitatis ascendit: Primum Capitanus, deinde
Admiralis, postea Marechal Regis, denique
Regis vices gerens. At hec quidem gradu-
contentus, dum coronam & regnum amb-
cum exercitus Regibus consilia milites depre-
hensus, & in carcere danus est. Memoratu-
dignum videtur, quod de eo rebarunt historici
nominum jam a teneris ambitione ductus muta-
tive velle adit Astrologum, rogans ut forent
io ante audiuntur, primum in regno Christi
ambierunt; dicit mos facer textus, (Matthew.)
Audentes deinceps sunt de deobus strauri-
ta fieri amat; ambitione plenarie amulorum
invicti, rancorem, hostile odiu, bella,
duvelia, & lage cruenter casus poe si trahere
solet. Effrons & crudele malum est, nulli sce-
leratum non audeat! Quis Athaliam, (4. Reg. 1.)
eo impietatis adiuxit, ut omne semen regium
immuni affluisse extinxerit? Ambito fecit. Quis
Abimelechum in eam rapiem concitavit, (Jas-
th. 9.) ut sepupigint fratres Iuper unam la-
pidem immolarint? Ambito fecit! Quis Ro-
manum & Remum concitavit, (Thuc. Liv. lib. 1.
Hist. Rom. decad. 1.) ut mutuo in jugulum ruerent,
& jacta Roma fundamenta fraterno sanguine
focarent? Ambito fecit! eum terna mai om-

Dominica II. post Pascha.

CONCEPTUS XCV.

De filialis: superbia, hypocrita, pertinacia,
barsus & atheistus.

Lupus rapit, & dispergit oves. Joann. 10.

Superbia est mater barsus & apostasia.

1. Invincibile animarum Pastor! quemadmo-
dum gregem tuum, qui nulli ibi nisi in
mundo charius, ex animo tibi grator; ita non
affirmaret, ergo auctus est de vita mes, lob-
intulit. Eni nec magis responsum, nec con-
fessio finalis ab ambitione periculostima abfra-
bi potuit, donec ex supremo Regis Ministro
regi proposito factus, in publico theatro per
tarnificis manu decapitatus est. Deum immor-

alem! quam crudeliter hærefiarchæ, a vera fi-
de deficiente apostatae, ab ipso nascientis Ec-
clesia primordio, & a gemino abbine facul-
tatis contra ovile Christi favent, ac innumerabili-
es animas, errorum ac falsitatum delirii de-
mentatas, in aeternam pernicem traxerunt!
Sciunt ac vident infelices sycophantes Ecclesie
lupa petram fundata firmatatem, sciunt ac vi-
fulibus autoritatem, sciunt ac vident solidissi-
mam fauctorum Patrum Scripturae conformem
doctrinam, sciunt ac vident innumerabilitatem
Martyrum in tormentis confitantur, sciunt ac
vident irrefragabilem miraculorum, quilibet
cali sunt, evidentiā, aliisque figura, & tamen
pertinacissima capitostate agnoscit veritati rela-
ctantur, & animas pretioli Divini Patronis fan-
tasma redemptas una secum in ruinam trahant.
Quis miseris adest in transversum agit? Dil-
igentissimi, audite meam responsionem, materies,
quam in cathedra tractamus, conformem: su-
perbi illos in transversum egit, ab hac inci-
derunt in hypocrisim, dein in pertinaciam, &
denique in heres & atheistum; superbia omnes
hærefiarchæ & apostatas contra Ecclesiam
armavit! Inprudentis aut simplicitatis vos ar-
guo, si de hoc affecto dubitatis! Cur questo Arius
(Pacchius, in Jon. lect. 9. §. 7.) ab Ecclesia defect
ex superbia; cum enim Arianorum Presbyte-
rum sibi in Ecclesia prefari vident, primo im-
pugnavit Alexandri mores, dein doctrinam, &
sic occasioem sumptis aferret, Verbum Divi-
num esse creaturam. Cur Origenes Vir cetero-
nus præstatissimus (Vincen. Lyrinus, contr. bar.
c. 23.) ab Ecclesia defect ex superbia; cum
enim recte Vincentio Lyrinensi sibi prudentis
plus nimis confitit, suumque sensum in expo-
nendis scripturis alii omnibus prævaluit, fan-
tasias antiquitatis simplicitatem contempnit. Cur
Donatus Episcopus Carthaginensis (Opatus Mile-
nit. 1. 3.) ab Ecclesia defect ex superbia; nullum
enim hominum sibi patius est comparari, a
fubditus voluit pro Deo adorari, qui etiam non
per Deum, sed per Donatum jurare, & toco
Chitancorum se Donatistas vocare debebant.
Cur Lutherus, Germaniz Aritia, Tom. 3. Witt.
fol. 437. in Discurs. Menal. l. 492. & 493. ab
Ecclesia defect ex superbia; dicit enim iactan-
tibus triste de scipio: Ego sum Deller super
omnes Doctores in toto Papato, immo se comparat
Eliz. Haiz, ac Joanni Baptista, atque supra
Apostolos Petrum & Paulum sese expositi.

ab illa enim provenit hypocris.

2. Proprio. Eni mihi Christiane, quomodo cu-
perbia secunda pars sit hypocris, pertinacia,
barsus, apostasia, & atheistus, idque adeo
verum est, ut Cardinalis Hofius, qui Legatus
Pontificis Concilio Tridentino præfuit, cum
vidit Andreu Dodeci Episcopum Tinniensis salutem
ac iactantiam, indubitate pрадixerit, illum
a fide defectorum: neque diffringit vaticinio even-
tus! (Corin. a Lup. in Gen. Proem. seu encor. scripta.
n. 43.)

n. 43.) Proinde de his sceleribus, tanquam
terro superbitz fœtu, quæ ad utilitatem toll
faciunt, pauca differemus. Favete!

3. Confirmatio. Hypocrisii est affectata sanctitatis simulatio, qui homo in se malus pro iusto aut iustiore haberi desiderat. Quamquam ex genere fu sit solum veniale, transi tamen facile in crimen mortale, si finis aut intentio simulantis charitati; aut iustitia repugnat: v. g. si quis simulet pietatem, ut alterius decipiat; aut beneficium aut officium, ad quod iudicione est, acquirat, ut temporaliter fe cun aliorum dampno dicitur, ut doctrinam fallam disseminer, & que sunt alia in genio.

4. Quodsi per hypocritam generatit quatinus
fumulationem intelligere volumus, sicut homines
aliud externa specie offentantur, aliud clam in
animo moluntur, certe hoc vita plenus est or-
bis. Talis hypocrita erat Caius ad fratrem dicen-
tis: *Ergoletis in agrum*, (*Gen. 48.*) invitabat
cum sub schemate fratrem solitari ad animi re-
laxationem: interior fatus olim in corde re-
gens innocentes duebat ad lanianem. *Talis*
hypocrita erat Joab, qui Amamat officiosissime
Salutans: *Salve frater mihi*, (*2 Reg. 20.*) sub ipso
amplexu pugnare coi cordi infelix. *Talis* hy-
pocrita erat Abishalom, qui stans ad introitum
porta omnium virum pro negotio venientem mi-
raria blandiloquenter excipiebat, ut sic subtili-
orum effectuum, & per consequens regalem coro-
num supplantari posset. *Ceterum* *Judas*, *qui*
gantes vel ad loca sacra se peregrinari, vel cas-
pios & Tauricam potefas redimere, vel alia
opus facere meantiatur, ut lucrum caper-
eat. *Olim* ejusmodi pauperes facti Ephiphanius
Cyri Episcopo illebat, (*Szam. l.7.c. 26.*)
ut non eum e superius protollat in terram
alter tabat quasi mortuum defecit, & quitanus
non habere, quo eum sepeliret. Ephiphanius
superveniens confolatus est hinc, & sepul-
tus necessaria illi subministravit. *Cum autem*
abfessus Episcopus, cospit ille pungere locum
ut fertur, at ita jacut immobilis, qui re-
vera interior mortua in penam impia simulacra
est. *Quot* iujundim impossibiliter hodiernis
fieri, quibus fiduciam liberalitas circumvenit
& vere indigentibus misericordia dignis ele-
mofyna quasi farta præcipitur.

51. *Tali hypocrita erat Iosephus judaeus* [Matth. 26.] qui apparitorum & carnificum coriphas amicam salutacionem & oculum, ave Rabbi, in nefariae proditionis signaculum adiunxit. Omitio plur. ejusmodi exempla, & quo, an adhuc tales in mundo inventantur Caini, Joabi, Abafonis, & Julie sequaces? Ah! inventantur sine dubio! Quo sunt, qui duplicitate ad intra odium invidiamque fovent, ad extra vero amicitiam simulantur mel in ore, fel in pectore gerunt? Quo sunt, qui alterius calamitatis compaticientes concilium illi dant, sed tale, quo non alienum, sed proprium commodum querunt? Quo sunt, qui humiliantur, ut ad aliosque digitatum arrepan? Quo sunt, qui pietatis larva se contegunt, ut lucris disficiant? Plene ejusmodi hypocrite plur. sunt, quam numerus eorum iniurie queat: volunt videri humiles, sed fine despiciunt, pauperes, fed fine defecti, patientes, fed fine tribulationes, obedientes, fed fine coactationes, conscientes, fed fine afflictiones, virtuosi, fed fine labore: cupunt laudari fine virtute, amari fine bonitate, honorari fine sanctitate, prout loquitur Doctissimus Marchantius Tab. Tacerd. leg. 5. de hypocrit. Sin vera de hypocriti particulariter, seu ut schola loquuntur, formulariter logi liber, revera pessima & cum maximo damnacionis periculo agant illi deceptores & deceiveres, qui extremae qualitate de notioris non aliud in finem obueniunt, nisi ut quoniam editile autem hoc virtutum coram Deo sit, in Libro Leviticus edocemur, ubi Dominus Deus plures quidem aves pro sacrificio admisit, cygnam vero ab altari, & a mensa excludit: *Carnem non comedas.* (Levi. 1. 1.) Sed licet querere: an non cygnus plumis candidissimis velutinus anima munde ac innocentus typus est? an non cygnus continuo undis iactans, non tam immadefactus generofaciam animans denatur? quia in mediis mundanorum voluptatum foribus nullam labem contrahit? an non cygnus morte canantis ponitentem defigat, qui commissa delicta ad mortem usque amaritissime plorat? vera quidem fuit hac omnia, fed aliud latet mysterium? cygnus tete Pilatio l. 2. 1. plumbis candeget, fed cete & carne nigrimeret, proinde hypocritam praesugamus, qui extricatus, necio quantum innocencia candorem proficeret, intrinsecus autem inuidia, luxuria, aliud que feceribus turpissime nigrificet. Apud eum tali cygno! non est gratum Deo sacrificium non admittetur ad altare gloriae! ita hunc in scriptura explicat Origenes, in Lev. 5. *Cygnus Iudei prohibetur, quia forte alii gaudet per mis, intus autem nigrimerat haber carne: sed non hypocrit, exterius prestante capitulum, etiam tertiaria habeat luxuriam maculatur.* Vnde hanc in rem ex Gregorio Turonensem lib. glori. Mart. cap. 106. edoceri, quomodo Donus Deus hypocritis ab altari glorie repellere. Muller

Mulier

Muller, Inquit, erat in Gallia, quæ Religio-
nis prætextu orationibus, jejuniis, & vigiliis
vacans frequenter ad loca sancta excurebat,
& similitate pictare pro redimendis captivis in-
gentem pecuniarum sumam colligebat. Ve-
rum omne aurum, quod ex liberalitate fidelium
impetrabat, oculis abcondebat locutus, ita
ut in medio celum olim auro plenum hum-
bolus sis; nam frater Joannes factus est Ango-
nus, non indiget coniunctione; infabat ite pre-
cibus, sed Abbas illum tota nocte inaudiu-
stare permisit, & primum mane, fulitiam
suum fatis dedicauit, edulio in cellula refecit.
Ecce! iudicij pertinacia in stultitudinem degene-
rat, & cum majorum confusa non audit, ne
minus magis quam fieri nocet.

defosum haberet. Interim moritur: puer illa familiari interrogatur: quid mortua de pecunia collecta fecerit? etiam in pauperum ullis erogari? respondet illa, se nanquam vidisse, quod ulli pauperum misericordem manum porrexit. Inquiritur in episcopum, reperiatur, & ad Episcopum defertur. At ille indigentias tantu[m] impo[ne]rat: iubet pecuniam referendas te[mpor]e sulphure super examine crucis projicit. Quid evenit? nocturno tempore audiebantur et tumulo fletus & ululatus: Ma[n]us m[an]us d[omi]ni n[ost]ri m[an]us! apertus sarcophagus sulphureus, videotetur auctor quasi in cibano liquefactum in os m[an]ilis una cum sulphurea flamma infundere. Orationes autem facerentur ad Deum: ut populo per hoc spectaculum fati terro[rum], iactuolas voces removerent, vox ultra auditu non eff.

8. Longe adhuc permissio[rum] est pertinacia in rebus ad animam, ipsa[m]que fidem pertinentiamibus: quisquis hic obtinata capituloitate cui se rebri offensiones cum negligencia aliorum adorat eheu! sensim fine senu[m] & quasi gradatim in desperatione, ipsiusque damnatio abysmum descendit: dico, gradatim: sicut enim datum Jacob, per variis virtutum gradus hominem perducens ad salutem; ita dicere possumus (Matthews, Barts, Potts, lib. 1, t. 6, prop. 2, articulo 12) etiam, quandam scalam Eliae, qui reprobat peccatores per variis virtutum gradus defendere facit usque ad barathrum perditionis gradus autem sunt illi: Primo, curiositas lectorum omnis generis libros. Secundo, Praefum propriae opinionis. Quarto, Contemptus omnium

§. II. Et pessinacia mater omnium errorum.

6. Alterum vitium ex superbia natum est pertinacia iudicii, qui muti sciolis sibi folis lapere volunt, aliorum sensus rejeiciunt, spiritui contradictionis aguntur, & sua confilia adorant, ac si perpetui essent veritatis interpres, Scripturae glossatores, Rabbi, ac Doctores super terram, dicentes quasi intra se: *Elenus sum formidans, confitis me spiritus ueiri mei!* (Job 32.) Hoc vitium valido familiare est juvenibus, qui licet immaturitate iudicii, & experientia defecit labore, directione tamen parentum, & superiorum contumem, atque suzetur solum prudentia inveniuntur.

7. Sed quid sit quemadmodum papilio & karabæ, dum improviso volatu ad candelæ lumen feruntur, alas adutant: ita perlungæs id genus naturali, qui suummet ducent fœnqñus, & alienum respuant, in notam stultitiae multoties impingant, alioquin risu fuit. Joannes quidam veteranus anachoretaeum (*Sanzchez Reg. de P. v. 7. c. 2.*) parabat se mortificatio-
ni studio eo utique pervenire, ut deinceps in star Angeli sine omni elo & potu vivere posset: propera valdeisti fratum confortio in interioris eremis abdito se recipere decrevit. Oblitio fratre inconfutò defidio, & ejusque impossibilitatem multis argumentis demonstrauit: perfidus ille in capio confilio & abiit. Una non amplius septimana sic solitarius vi-
xit, cum fame & inedia compellitus intempesta-
niente ad cellulam Abbatis rediit, & fore pul-
favit. Quis adeo, queratibus illi intus, & hic extra respondebat: Ego sum frater Joannes. Quid vis? Ah! fame & siti urgor, rego te
ut aliiquid ad manducandum mihi porrigas.
Vah metuo! respondet Abbas, ne perfanatus dia-
Clavis Scriptor. Cœsar. Cons. Tom. II. Pars II.

Cian Sticil Gatach Sanc. Tom II. Baga II.

Sapere & Cognoscere, sicut Marchionis Tab. fasciæ, lxx. 4.)
una Mater Iugurtha omnis genitæ. Ta ergo mi
Christianæ, fuge utramque vicium, & quidem
quod spectat ad hypocritam, tua opera soli
Deo, non oculis hominum confera, memor il-
lum, quod Eleazar Machaborum Heroi in
prolio contigit: stravit hostiles elephantem,
sed ab ipso elephante lapio obtutus est: ita
multi vita genero triumphant, superbiendo
tamen hypocriti, & inani gloria succumbunt.
Non volo quidem id evincere, ut homines
opera tua bona non videantur, sed ut istud vi-
deri non sit tuus finis & intentio operandi.
Pertinaciam autem quod attinet, dicit intel-
lendum humili captivatio alieno iudicio subi-
ctere, cogitans, quod homines sapientissimi, ac
superbia, at nemo eam ad veritatis orbitam
reducere valeret, qui tandem rabido
furore corruptissimam bellum sceleratum animum
exhalavit. Audiamus & tertium! Fuit in Pe-
nucchio regno magno nominis Theologus: (*Joh. a Cofo. l.2. de temp. noviss. cap. II.*) is familiariter
contraxerat cum muliere inepia, plena
extrafibus & revelationibus, quas verbis quasi
oraculo deceptus tantum de ipso opinione
concepit, ac licet integræ fuerit tenetæ ac se-
rebit, tamen credet, serioque affirmaret
se & Regem & Pontificem futurum, sibique
fanditatem supra omnes Apostolum, in sua
caelestes Angelorum choros esse concepsam: in-
super docuit sibi a Deo uniuersum hypotheticam
tunc oblatam, sed a se non acceptaram: Da-
num se quoque Redemptorem orbis quoad effi-
ciam, prout loquebatur, eo quod Christus
solum factis fecerit, quoad sufficientiam: omnem
statum Ecclesiasticum abrogandum, leges vero
editurum alias obseruant faciles, secundum
quas cœlibatus clericorum tollerent, multitudine
uxorum concederetur, confessiones necessarias
excluderetur, & alia absurdâ. Hac tanta li-
beritate ac facundia coram Episcopo, & judiciis
sanctæ inquisitionis affleverat, citans &
his commentis plurimos textus ex Prophetis &
Psalmiss adiپians, ut omnes facient attonti.
Cum igitur per complures dies, quibus inita
dubitat disputatione, ad fanorum mentem redu-
ci non posuit, adeo ut suspendum fuisse hu-
mani animi superbiam ac pertinaciam co posse
adigi, denum novus illa Rex, Pontifex, Re-
demptor, & legislator iugis traditus & in ci-
neres redactus fuit.

10. Epilogus. Enim Christianæ, quam ab
furda scelerum monstra patitur superbiam, vi-
delicet hypocritam & pertinaciam, ex quibus
dein hæreses, Apofataz, & atheismi oriuntur.
Nulla eis venient, nulla febris phrenetica, nul-
la medicatissima potio humanum intentem adeo
evertit, ut animo semel imbibita superbiam, in
produdam, & abyssalem cœcitatim hominem
demergens. Quapropter vere afferuit Augustinus,
lib. de Pastor in cap. 34. Ezech. omnium
errorum, haec et lectorum genitilem aut
nutriciem esse superbiam. Alia, inquit, sedet
in Africa, alia in Oriente, alia in Egypto, alia
in Mesopotamia, diversi locis diversa sunt, sed

Reperio igitur: non omne, quod modicum est
eo ipso parum curandum est; quis ejusmodi ma-
lum, ut ex se levia sint, nisi convenientibus re-
mediis statim infuso suppliciantur, non plurius
malorum incrementis augentur & dilatantur.
Jam sicut in naturalibus, ita & in moralibus fe-
res haber. Dicit aliquis, quid offici unum pec-
catum? Mihi bone, hoc offici, quod non unum ma-
neat, sed mox plura alia post se trahat. Memi-
nisti quid hactenus de superbis dixerim? vitium
est non simplex, sed tale, quod plura alia vi-
tiorum monstra damnabiliter concidunt parturit,
ex ea enim jaundia, arrogancia, ambitio, hy-
pocrisia, pertinacia, heretici, apostasia & atheismus
orientur. Quidam Simon de Tornac cele-
berissimus Parisii Doctor (*Cantic. l.2. Apam*
& 45.) in disputatione de humilitate Christi non
est veritus afferere: Tres esse, qui mundum fe-
dit, suis subjugant, Moyen, Chriftum, &
Machometum: Moyen infatuato Judæos, Chri-
stum Christianos, & Machometum gentiles. His
verbis pronunciatis hatim inbor bovis mugitum de-
dit, & epilepsia in terram ellis de terria infelici
morte, nonnisi Aleidem concubinam suam
nominalis decepit. Machiavelus (*March. Tab. fasciæ*, l.2. 4.) cum audiret virum illustrem Alexandru-
m, Platonem, Aristotelem & alios esse dannatos,
et contra homines in oculis facilius viles
ut Apolitos rudes & illiteratos esse bestios, in
hanc infamiam vocem erupit: Malo cum illis illi-
sibus viris in infernum defendere, quam cum his
infidis in celo elegere. Exhortare & exercere tan-
tam infamiam, sed quo, unde illa ortum tra-
xit? Nemo dubitet, ex superbia!

NAM ex superbâ viris contemptus aliorum.

2. Propositio. Et ecce! needum monstrarum si-
nis est, quæ ex superbâ inserviantur. Triâ item
in medium proferant, contemptum aliquorum,
inobedientiam, & presumptiōnem. Proh! quam
numerosa est superbia familiæ: recte enuncia-
vit Ecclesiasticus: *Talitum omnis peccati est super-
bia!* (*Ecl. 10.*) Attende! Favete!

§. I.

3. Confirmationis. Nullum vulnus est sine sanie,
et nulla superbia sine contemptu aliorum, teste
Hugone Victoriino de 12. abus. facili dicente:
*Sicut sanies ex ulore, sic ex superbâ contemptus ma-
nus.* Exemplum clarissimum habemus in super-
biente Phariseo, qui se ipsum jactabam extu-
lit, publicanum & ceteros omnes in compara-
tione sui despexit: *Non sum sicut exter hominibus,*
& *bis publicanus.* (*Luz. 18.*) Fauculos thraso pa-
rat ut se plenum virtutibus, alios vicit, putat se
sé dñeissimum esse decimaram largitionem,
alios esse fraudatores: putat se esse eleemo-
narium & optimum pauperum benefactorem,
alios esse temeres, & immisericordes: putat se
verba illæ mere prudentia oracula, aliorum
esse notas flupitatis: putat suum cerebrum
esse illuminatissimum, aliorum esse stramineum:
putat sua opera esse miraculus simillima, alio-

ram nulla contemnenda sunt nationes: quia Christus omnes, suo sanguine redemptas aqua-
liter dilit. Sunt quidem quibusdam sua virtus,
ac defectus, qui nobis disperit, sed fum &
nobis, qui disperit illis, & e diverso illa mul-
tas habent virtutes, quae nobis defum. Sic Gra-
ci sunt natura eloquentes. Ati calidii Bralli
caeti, Hispani ingeniosi, Itali judicio matuti,
Germani sinceri, Galli agiles, Poloni Hospita-
les, Angli civium amantes, Scotti parci, Bel-
gii laboriosi & sic de ceteris. Sicut ergo in
corporis membra omnia suum officium habent
ad perfectionem totius; ita Deus singulis na-
tibus singula dona, ad emolumen-
publicum & mutuam hominum societatem. Ab-
sist ergo odia, absit prahlationis arrogantiae,
absit mutui contemptus! Jam ulterius!

§. II. Et obnoxia inobedientia.

6. Eo ipso quod superbia mater sit pertina-
cia, mater etiam esse debet inobedientia, qua
pertinacia foror est: *inobedientis mors*, ait Ie-
sus Hugo Victorinus, de 12. abbas, facili, ex
superbia tumor precipit. Dupliciter autem inobe-
dientia considerari potest, ut est contra Deum,
& ut est contra hominem: ut est contra Deum
invenitur in quibus peccato, quod ex natura
sue est Divina legis pravaricatio: ut est con-
tra hominem, particulae peccatum est, de quo
Sanctus Paulus: (Rom. 13.) Qui proflati resipisti
Dei ordinacionis resipisti. Quare Dei ordinacionis,
qua Deus vult homines per homines regere ac
guberneare.

7. Quid autem inobedientia poenit post fe-
trabit? Protopaten in paradiso, ut omni-
bus delicia frui potuerat, in pignus tamende-
bit subjectionis iusti fuit sub una arbore abli-
nere. Accedit autem ad eos infernalis (terrena-
dicens Scitis cur) Dominus Deus hac arbore vo-
interdixit: nonnunquam si de fructu illius come-
deritis, eritis facti Di, ab omni male &
ab ipsa morte immunes! his auditis Adamus & Eva
affacte divinitatis desiderio pomum vetusto
descerpere, & manducare. Ergo Adams &
Eva per vetiti pomu confectionem omne malum,
ipsamque mortem voluerant a se amoliri? ita
est! & per hanc ipsam confectionem mala om-
nia, morbos, dolores, ac mortem insurserunt.
Si nempe si! haec inobedientia penitenti; quod
sibi ipsi cum prodebet vult, peccime noceat: id
quod *Ante pro culpa geritur, loc in agenti pos-
nam mirabiliter ordinatur*, ait Gregorius. lib. 9.
Mor. cap. 2. Notent horum sibi inomigeri filii &
filias, qui dum supra infantiam jam sibi sape-
videtur, sibi solorum directores esse volunt,
infirmitate fruuntur, monita majorum
viliplendit, conjugia pro suo libitu contra pa-
rentum voluntatem contrahunt, quid tandem
sit, hoc illis obtingit, quod filio prodigo, in
calamitosissimum statum devenerunt, & sic tera-
penititudine, dum remedia non amplius sup-
petunt, quam capitostatem ac inobedientiam ad

§. III. Et presumptua similitud.

Denique ex superbia post aliorum contem-
pnum & inobedientiam nascitur presumptio,
qua nihil aliud est: quasi temeraria inmoderatio,
qua quis corde elato attentat, quod su-
pera suas vires est, sive id in spiritibus, si-
cive in politis sit. Presumptuosa ejusmodi ho-
minibus idem deinde contingit, quod Phae-
thoni, de quo fabulantur Poeta, (Ovid. lib. 2.
Metam.) quod importunita precibus a parente fa-
cilitate exarioratregendum currus solaris: dif-
ficiunt patrem rei illius viribus majorem, extorti
tamen, fed impertitus suriga se in ruinam dedi-
& orbem universum incendiunt. Ita sit fa-
stuosum genus Phaethontis altiora se petunt, fed
vestigialem passi in abyssum relinquent: permit-
tit id Deus in posnam presumptuosa elationis.

9. Quando incarnatus Dei Filius ultime co-
nacabuit, inter alia edidit Apostolis, quod omnes in amarillima passione sua scandalum pa-
furi, in fugam abituri, & unus eorum se ne-
gaturus esset. Indigne id ferens Petrus tubu-
lit: Domine esti omnes te dereliqueris sint, ego non! O mi Petre, pone fastum & praefidentiam
Capitanie titulus honoratus es. En quartum for-
tunae gradum: altius ascenderet hanc potest,
qua via non secundus a Rege auctoritatem ad min-
imum ducenties millenis aureorum redditibus
gaudebat. Verum hoc in apice cursum fortu-
na sifere, & deorum dea ferri cepit. Ro-
dericus insolenter factu totius aulae nobilitati in
tolerabilem se reddit: Magnates confirant in
eius perniciem, eumque apud Regem de pecu-

O bo-

O bone Deus! cur laetitiam Apotholi casum per-
misisti? responderet S. Baillius ap. Barz. ferm. so-
n. 9. in poemata arrogantis, & presumptuosis:
Quoniam arrogantis diversa, etiam omnes Es-
timans arrogantis est pulsantimatis, & prolatius in
negacionem. O quot inventiuntur ejusmodi Petri!
scutum sum inimicatum, agnoscunt suam capa-
ciam, & tamen intrant in atrium Pontificis,
ducti ancilla & humanis favoribus intrusus ad
dignitates, etiam Ecclesiasticas, irrepant. Quid
sit? scandalo vivunt, & denique cum sua &
plurium animarum ruina Christum negant. Ex-
horreto quies Udon cogito Episcopum Par-
thenopolitanum: ipsa Beatisima Virgo distin-
git illi dignitatem Episcopalem, (Fulgas ad
ann. 490,) sed quoniam non acquisivit, & post-
modum feculariter vixit, a Dei iudicium
citatius, a Christo & Sandro capitulis condemnatis,
atque a sancto Mauritio in ipsius Ecclesi-
decapitatus, corpore & anima perire. Superfe-
cias lusore narratione jam alibi data. (Vid. Spi-
tii epist. p. 2. conc. 146. n. 7.)

10. Tragici huiusmodi eventus passim in hi-
storis etiam profani leguntur: multi dum fibi
solium parare volebant, revera laqueum ador-
narunt, & dum gradatim in altum scandentes
caput coronari ambebunt, illud sub carnificis
gladio perdidérunt. Neque digni sunt com-
passio; quia conscius sum inimicatum, licet
agovernet, periculosis esse regere quam regi,
praeſcie quam tubae, tamen presumptuosa ob-
stinacio cum imprudentia illa Neronis duci-
derunt, occidat, modore regum! Luciferum hu-
ius rei spectaculum in regno Hispanie ante-
riori faculo nobis dedit Rodericus Chalde-
rius: (Theat. Trag. hisp. 11.) Erat ille gregari
militis filii Antverpiae natus, emoriua matre
cum genitore Valliferam eius patriam migravit,
ubi genitor ex adita confanguineorum ha-
reditate dictu factus ad secundas nuptias tran-
sigit. Verum Rodericus noviceras imperi im-
patiens, quoniam procerus statu, & perpic-
acis ingenierat, viam inventat ad servitiam Can-
cellarii Aragonie, ubi grandis fortuna, ad
quae aliparatus, rudimenta posuit. A Cancel-
larie ad famulatum Ducis de Lerma pertigit,
qui sub Filippo-III. totius fere regni clavum
tenuit. En alterum fortunae gradum: Hoc fau-
tore a promotor ad regis Secretarii munus,
ad infinges Comitis Olivensis nuptias eve-
sus est. En tertium fortunae gradum: Potest
eques Ordinis S. Jacobi, quæ inter primarias
regni dignitates reputatur, creatus, ac Comi-
tis Marchionis, atque supremi regis cohortis
Capitanie titulus honoratus es. En quartum for-
tunae gradum: altius ascenderet hanc potest,
qua via non secundus a Rege auctoritatem ad min-
imum ducenties millenis aureorum redditibus
gaudebat. Verum hoc in apice cursum fortu-
na sifere, & deorum dea ferri cepit. Ro-
dericus insolenter factu totius aulae nobilitati in
tolerabilem se reddit: Magnates confirant in
eius perniciem, eumque apud Regem de pecu-

Claus Spiti. Carech. Corc. Tom. II. Pars II.

C O N C E P T U S X C V I I

*De infelici exitu, & paucis superbis satis
in hac quam in altera vita.*

Vado ad eum, qui misit me. *Johann. 16.*

Sicut Christus humili exaltatus, & superbis da
mon humilitur, ita tria sunt motiva, que nos
superbius deducere.

¶ **Q**uis non ex toto corde Divinissimo mun
di Redemptori grataetur? potquam
summa cum humilitate, paupertate & depectu
trianguli anni calamitatis vixit, & tandem igno
miniosissima mortis cruce persecutus est, jam
modo ad capellendam duplicit gloriae retribu
tum anhelat, quam suis tantum ibi in
calis, quam hic in terris sibi comparaverat.
Vadit ad eum, qui se misit, id est Divinus
Patrem in calis, cum quo aquali dominio, ac
regnandi potestate folum Deitatis aeternaliter
occupabit, & ab omnibus Angelorum, Electo
rumque ordinibus infinitus laudibus adorabitur.
In terris autem spiritus veritatis instruit, &
excitat Apóstolos, ut passionem ac mortem Di
vini Redemptoris omnibus populis ac gentibus
evangelizet: Christiana fides per omnes orbis
angulos propagabitur, crucis imago, antea de
pedita, in frontibus & coronis Regum coruscabit,
erigentur templo altaria fine fine & numero,
atque a solis ortu usque ad occasum gloriosum
Iesu Nomen non nisi inclinato capite, ac curvato
poplite audierit. Econtra Princeps inimicu
mundi iudicatus est! (*Johann. 15.*) Quis est ite
princeps mundi? diabolus, spiritus superbus? Quo
modo jam iudicatus est? quia Spiritus sanctus
opera Apóstolorum efficit, (*Corn. & Lyp. hic.*) ut
imponit, qui totius mundi dominium factu
bit arrogavit, iam per mortem Christi vias &
energatus, ubique terrarum & templis, ex ido
lis, & hominum corporibus ac membris ejac
tur, atque nemo mortalium sit, qui non aperre
ejus infirmitatem ac inanem jaçantiam agnoscet
& despiciat. Ita nimis Christus, qui se humili
xit, exaltatus, ut si exaltat, humiliatur.
Dilectissimi! hac humilitate pramia
& superbis supplicia idea medium profero, ut
itterum nexum faciam ad materiam, quam de su
perbia tractamus. audiuvimus hactenus deformia
peccatorum mostra, que ex hoc vito originem
trahunt: superbiter quidam plura omni impo
perio & execratione dignissima, uti vanagloria,
amor proprius, immoderatus vettum luxus, &
praeferenti damnablem ingratitudinis vitium.

2. *Propositio.* Verum his in alteram occa
sionem reservatis agamus iam denique de possi
tibus Deus superbiam nunquam non punivit,
punire & punies. Nota divisionem! punivit, pu
nire, & punies; adeoque resipiciemus ad prae
teritum, praesens, & futurum: ex omnibus tribus
autem plus nimis elucescit, quod Deus superbis
resistat! (*Act. 4.*) Attende! Favete!

§. I. Primum sumitur ex presenti.

3. *Conformatio.* Resipiciamus ad præteritum,
& obseruemus, quo pœna superbiorum olim fu
erat! Quando fatusissimus Aſyriorum Rex Sen
nacherib in viribus regni exercitus confidens decretum fecit, urbem Jeruzalem,
& totam Iudeorum gentem belis ac interne
citionibus extinxendi, (*Ia. 37.*) misit ad Eze
chiam Regem legatum Rablacen, qui ei per
suaderet, ut se dederet, nec inimicis ipse in Dei
fui, nimis infirmi, auxilio confidere. Indigna
tus Dominus Deus tam enormi blasphemie re
pondit superbienti Sennacherib per Prophetam
Iaiam, quod circulum naribus habet, & fronsum
labii eius injiceret, & ilium tanquam jumentum
per viam, qua venerit, reducere velit, ad
ditiones inter alia haec verba: *Nunquid non audisti,
que olim feceris?* Cur addit Deus hac verba?
qui non est potens scutum ad retundendum
superbientium arrogantium & tumorem, quam
cum in memoriam illis revocante supplicia,
quibus Deus superbos humiliaverit? En! Pro
pheta non sum, nihilominus eadem dicta ad te
reperi, mihi Christiane: Nunquid non audisti,
qua feceris? Dicitur ergo fideliter?

4. Initium tragedia der infelix Lucifer cum
sequacibus angelis: ille pulchritudinis sua amo
rē dementatus debitat Deo subjectionem dese
gare, & equalitatem dignitatis cum Altissimo
affecere ait est: *Quid evenit?* in deformis
damonem transformatus, & in abyssum
inferni precipitatus est, ubi ab ipsa mundi ge
neth luciferus arsist, & in eternum cum suis
sequacibus ardebit: *Nunquid non audisti, que olim
feceris?* (*Ia. 14.*) Post diluvium puto fili
hominum eternam sui nominis memoriam reliqua
& contra finiles Dei punientis inundationes
tutus se redditum extruere coepserunt turrim, cu
m iux apex supra umbilicu ab ipsa cali convexa
pertingeret: (*Gen. 11.*) Quid evenit? Deus linguis
eorum adeo confudit, ut se invicem non intel
ligenter, & unus alteri, opere infecto, rifiui ac
ludibriis heret. *Nunquid non audisti, que olim
feceris?* Rex Pharaon cum a Moysi identem ad
moneretur, (*Exodus. 14.*) ut ad imperia supren
num in patriam suam abiisse permitteret, pert
inaciter retulit, afferens se non agnoscere Deum,
qui supra se dominans ac imperia potestetatem
haberet. Quid evenit? in mari subro, cuius aper
tae fauces ingredi, & Israelitas persequi ausus
est, una cum toto exercitu depensus interiit,
Nunquid non audisti, que olim feceris? Rex Na
buchodonosor divitias ac potentias elatas (*Dan. 4.*)
omnem circa regionem lue ditione subiecte cor
gitavit, & erecta statua aurea ab omnibus re
gum farapis & subtilis inlata Dei adorari vo
luit: *Quid evenit?* in boven transmutatus in
tego septentrio inter sylyfetes feras magit, &
focum voravit. *Nunquid non audisti, que olim
feceris?* Holofernes (*Jud. 13.*) Aſyriorum Bel
lidus iniquissimus depragationibus huiusmaius gen
tes

De pcenis Superbix.

tas opprimens destruxit earum tempa & idola:
principiens ut Rex fuis, & nemo aliis prater
eum pro Deo habebatur: Quid evenit? ubi Be
thulim obsidione cincti, ab infirma muliere Ju
ditha capite truncata, totusque illius exercitus
in fugam actus fuit. *Nunquid non audisti, que
olim feceris?* Fatuus Aman (*Ez. 6. 1.*) infolio
tumore inflatus agerimur tulsi, quod a Mardo
chao minus, quam vellet, honoraretur, eique pa
titulum paravit: Quid evenit? a Regina Esther
gravissimi crimini apud Regem accusatus in co
dem patibulo, quod alteri struxerat, suspensus
crepuit. En! mihi Christiane, quam superbis pe
culacis Deus testatum faciat, quod implacabilis
odio superbiam nunquam non percutiesst! revera non!
hodie mitius eadem plebit? revera non!

§. II. Alterum de presenti.

5. Convertamus oculos ad præfatas, & obser
vens, qui hodierna, & ordinaria sit poena su
perborum. Coronatus Pſaltes maledictum illud
contra superbos fulminat: *Fiant sensu formam tu
orum, quod prisquam evellatur, exorbit.* (*Pſ. 128.*)
Cur autem igno illos comparat? Percepit ra
tionem: omnis quidem caro, juxta Iaiam, fo
num est, fed superbū speciationem conferunt no
tectorum, quia istud omnibus aeris injurias,
uti solis ardori, pluvias, grandini, nivibus aliis,
que expeditum rare ad matutinam pertingit,
fed sine hominum emulmento cito exarcet.
Parem in modum, ait Zelofthusius de Barzia,
serm. 71. n. 18. nemo peccatorum magis quam
superbus variis a Deo infortiis ac tribulationis
bus percutitur: ejusmodi infortiua quoad an
nam, quoad corpus, quoad valeudinem, quoad
divitias, quoad hominis innumerabilitate in caput
eius ingrunt, ut discessum humiliari. O quam pa
theticus hujus rei exemplum habemus in Al
phonso Rege Cappillai! (*Roder. Sanct. Annal. His
p. 4. c. 5.*) Erat, non repugno, ut vir diabolissimus
& in omni litteratura veritatis nimis, verum in
hac ipsa sua prudencia nimis inaniter fibi com
placens blasphemie dicere solebat: ita in mundi
creatione. Divino Opifici adiutuisse, le multa in
creaturis metus, sapientiæ delitacium. Id
ubi aliquo impie repetit, quandam Angelus
pientissimo cuidam Regis auctio nodis appa
ruit, præcipiens illi, ut Alphonso, nisi enormis
blasphemiam feria pentenitentia defereret, regni
excidium, & miseriam mortis comminaretur.
fecit auctius quod iussus est, sed sine fruge;
nam Rex illum rufi expulso facessere cum
luis conniui jussit. Eadem apparitus facta est
cuidam Anachoretæ, sed & hunc Rex despedit,
atque tanto arroganter quanto frequentius re
teravit illud: si ego creator essem, multo per
fectiore mundum fabricari oissem. Ergo Deus
dicti temeritatem severa, non tam abque mi
sericordia uicisci debeat. Noctis aliquando ter
ribilis coaligebat tempetas; venti, fulmina,
ac tonitrus horrendum inter nimbos & grandi
nes levire coepert. Quid multis? igneum ful
minis jacialum in cubiculum, ubi morabatur

Rex, incidit, ejusque adeo vestimenta momen
to combusuit. Tum enim vero in genu proci
dere, errorem agnoscere, blasphemiam revoca
re, Deum humiliiter veniam rogare, fatigare
cepit, opera. Divini Creatoris ita numeris om
nibus abolita esse, ut ab infimo hominacione,
qui merum nihilum est, carpi aut corrigi non
possint. Ea! tribulatio & Dei paucitatis sup
plicium superbiam illuc & exorbitans cerebrum
ad famam mentem reduxit, ideo patientissimas
Job thraones huic similes amice commonet: *Di
xisse magnitudinem tuam ad quae tribulaciones.* (*Job 36.*)
id est, prout verba habent explicata Sanctus Thom
as: exanimi tui satum, antequam iustissimus
Deus grandem afflictionem & tribulationem ti
bi ad tuam humiliacionem immittat.

6. Hac, de qua loquimur, extraordinaria ef
fide videtur, ordinaria autem superbiorum poena
in hoc mundo est, quod quanto fuit arrogan
tiore, tanto magis fuit contemptibilis: nemo
hominum fere est, qui non infatos pavones def
picit, pro futilis reputat, & ludibrio habe
bit. Rex Thracia Cotys (*Menoch. cent. 11. t. 69.*) de
lire fibi imaginabatur fe delponitum esse Mi
nerva, & cum illa nuptias celebraturum, con
stituta igitur die pretiolam convivium parat,
quo ad finem perduca aulaeum in interiori cu
biculum mitit, exploraturum, an Minerva ad
venisset? it ille, redit, nunciatque nequam Deam
adesse! & ecce! iratus Rex arrepto jaculo mox
illum obructans. Mittit deinde alterum, cumque
eadem nunciantem iterum interficit. Mittit ter
tium, & his ex aliorum infortiis cautor il
lustri stultescit, dicens iam Deam adesse: inte
rim dum Rex inquirit, non sine rido & ludibrio
fuga se subducit. Ita multoties superbis conti
git; volunt videri, volunt laudari, volunt ad
orari, jaçant suam sapientiam, suas divitias,
quas nubilem, & sic nonnunquam incident
in graphicis fantiones, qui in faciem mirum
quantum illis blandiuntur, retro tergum autem
ares affinis angusti, & pro futilis proclam
ant. Nullum vitium est, quod adeo generale
hominum odium potest trahit, quam superbia.

7. Hinc etiam fit, quod superbis, quam affe
stant, honorum prezenientiam aut non affe
quantur, aut si affequantur, haud diu confer
vant. *Vestimenta ad me regum,* ait Deus per Je
remiam, ambulantes post vanitatem. (*Jerem. 3.*)
Quid vult dicere? qui umbras sequitur, ne
cōscie est, ut tergum sibi obvertat: ita qui pot
est vanitatem terreni honoris ambulare, neceſſe est,
ut Deo tergum obvertant: verum hoc est mil
ta vanitatum hominum fors, quod umbras,
quam fequantur, non deprehendant, & illam,
qui modica nubecula obſculatur, facilime
perdant. Non potius hi mīhi temperare, quia
enarrant historiam ex anteriori factu huic notro
discurſu apposite coavenientem: (*Thas. Trag.
His. 14.*) Eo tempore, quo Maria de Medicis
post defunctionem aut interfectum conjugem Re
gem Henricum IV. totius Francia regimen, lo
co pupilli filii administrabat, quidam Coacius

Cocincini ignobilis Florentinus Parifos venit, viamque inventit, favore Regiae adeo acutissimam, ut ab humili forte ad summas regni dignitates promotus, atque Marechallus, Marchionis, ac primari regiminis Ministri titulis honoratus fuerit. Quid intum, quod infelix homo in tam excelso honore fastigio vertiginis corruptus turpissime lapsus sit. Luxus illius erat tanta, ut ultra triginta nobiles epchesos, & pro praefatio contra amulorum infidias ameroius fatellitum, quam ipse Rex, sibi aggregarit. De potissima eius ambitione est tanta, ut primi nominis nobiles, qui suis desideriis obstatabant, proditionibus & afflictionis & medio auxiliis honoris apicem, quem affectaverat, attigit! vixit instar semi-Dei, mortuus est instar mortici pecoris. Eiusmodi tragedias non inquitur Deus aut ordinat aut permittit in poemam saeporum, & in aliorum exemplum. Quid auctorem de anima infelicitis factum est? Eheu! hos ipsum terribilissimum est!

§. III. Tertium, a futuro.

Conciamus denique oculos ad futurum, & obseruenus, quo poena sit superborum in altero mundo. Sterquilinum tempore hymale nibus contemptum abscepit, sed adveniente vere, dum nives solari calore solvuntur, turpissime fordescit. Eundem in morem superbi nuncandorem simulant, in omnibus dictis & factis pro bonis, pro conscientiis, pro sciolis habent cupit, sua facta heretica ubique diffidant, laudant possessiones, in vestibus & tappelleculis splendore praferunt: verum ibi in ultima dicti iudicio, ubi arcana cordium velabuntur, patebit coram toto orbe, quam misteri, quam virtutis inopis, quam ad statum tuum inuidae, quam fecelerit, quam Deo & hominibus exos fuerint. Heu! quam confusio plena stabunt haec sterquilina! Ridiculum est, quod P. Cherubimus de Spoleto ap. Trauner G. ill. can. anno 4, conc. 6, n. 9, enarrat: Rusticum quidam recentia cerafa dono attulit ad Dominum pradii sui. Domina domus cum autoritate & gravitate accipit corbem & in interiori cubiculum secedens adeo intertemperatur in his fragibus helluari incipit, ut les auctoritate jaceret. Laudavit Rex factum, & motu tanta jubilois clamoribus exultare coepit, quin immo ubi mortis fame in urbe percrebut, haud minor erat populi plaudens latitia, quam si iniquitas contra hostem triumpfi relata, aut patria a veneno monstro liberata esset. Porro mox jussum est, ut domus Marchionis custode milite cingeretur, divitiae eius fere immensa ad fiscum, uxor ad carcerem traheretur: domestici ac familiares publico tubo sonitu intra viam quatuor portas ex urbe migrari precepti, marchionis insigni, ubi inveneri coepit, confracta & pedibus conculcaea, ejus frater Abbatia Marmulicium reuatus, filius extincto & mutantio nomine in exilium relegatus, uxori publice a capite decapitata & in rogo concremata fuit.

CONCEPTUS XCVIII.

De humilitate, Virtute contraria superbie.

Exi vi a Patre & veni in mundum, iterum reliquo mundum & vado ad Patrem. *Johann. 16.*

Vitium optimè eluet ex contraria virtute.

1. Quid scire cupit, quid sint tenebrae, confusio deret lucidissimum solem; qui scire cupit, quam tristis sit hyems, perpendat amoenissimum, quo fruimur, veris tempus: qui scire cupit, quam deformis sit dagon, comparet illum venustissimo Angelum: nam contraria iuxta se posita, prout habet axioma Philosphicum, magis elucescunt. Dilectissimi, que magis fibi contraria sunt, quam virtus & virtus? Proinde, cum de peccatorum capitalium indole, effectibus, & premis agimus, nos abs se erit, si singulis peccatis ad agnoscendum magis ac detestandam eorum malitatem, contraria virtutis laudes subveniamus. Quanam virtus contrariatur superbie? Humilitas! quemadmodum superbia in Lucifero & protoparente Adamo, affectantibus Divinitatem causa fuit omnia in felicitatis, & ruina in mundum invertit; ita humilitas in Christo Redemptore, quia relicto Divinitatis folio in hanc terram descendens, simili hominis naturam induxit est, fuit fons & origo nostrae reparacionis & aeterna salutis. Exi a Patre, & vici in mundum, iterum reliquo mundum, at Dei Filius in hodierno Evangelio (*Iohann. 16.*) interea autem tempora, quo a Patre exiit, usque ad tempora quo relinquens iterum mundum ad Patrem rediit, non nisi gressus humilitatis fecit, ita, ut at S. Basilius, *Homo. 38.* de humil. Universa Domini dispensatio ad humiliatorem non inservit. Homo factus non Regiam, aut terrarum principem, sed inopinata Matrem elegit: quid humilis? Nativitatem suam in stabulo factam non potestibus facili led pectoribus annunciarci per Angelos voluit: quid humilis? Post ostenditnam statim in circummissione peccatoris signaculum affuisse non est veritus: quid humilis? In domo Nazarethana triginta annis delitescens Mari & Nutritio Patri obediensissime subditus fuit: quid humilis? In suum confortum non Oratores, non Philosophos, sed nudes ac vires pilatores adiuvit: quid humilis? In clarificazione & operatione inimicorum Apollonis silentium indicit, & legatos, a quibus in regem inaugurarit debebat, fugit: quid humilis? Ante ultimam cenam in genua provolvus fuis ipse manus Apollonides abluit: quid humilis? Denique in Palatio captivatus, ligatus, accusatus, & condemnatus adeo adversariis non resitit, ut inter duos latrones medius tanquam malefactorum colliquis in cruce mori voluerit: quid humilis? O quod humiliatissimum documenta in uno humiliatus Magistro!